1846. N°. 12 ZEG

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

MAANDAG, 26 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 24 October.

Sedert eenige dagen vertoonde een der schoonste exemplaren van *Paulownia Imperialis* in onzen Akademischen kruidtuin eene eigenaardige knopontwikkeling aan de toppen der takken, waardoor het vermoeden ontstond dat deze boom welligt zou gaan bloeijen. Thans zijn werkelijk de voornaamste takken bezet met sterk opgezwollen bloemknoppen, welke zich, indien de gesteldheid van den dampkring gunstig ware, waarschijnlijk in weinige dagen zouden kunnen openen. Dit verschijnsel verdient de aandacht, omdat dit gewas, naar ons weten, tot dus verre in ons Vaderland niet gebloeid heeft. Deze plant is 5 jaren oud, staat in den vollen grond en heeft de hoogte van 15 Rijnlandsche voeten bereikt.

— Bij de Boekhandelaren S. & J. Luchtmans alhier is dezer dagen een allerbelangrijkst stuk uitgekomen, geteld: *de begrooting van oorlog*, getoetst aan de verdediging des vaderlands en den staat der geldmiddelen, door Jhr. J. Mock, oud Officier der Genie en van den Generalen Staf, Lid der Ridderschap en der Provinciale Staten van Zuid Holland. De schrijver geeft eerst een staatkundig overzigt van Europa, en maakt dan daaruit de slotsom op, »dat de wensch, de behoefte naar vrede, naar rustige ontwikkeling der binnenlandsche welvaart, algemeen is; dat de volken niet meer, zoo als vroeger, op eenen wenk hunner Vorsten, soms voor bezuidingen of tot het maken van onzekere veroveringen, te wapen kunnen geroepen worden; in één woord, dat de aanhoudende vrees voor eenen oorlog, dien men stilzwijgend veronderstelt dat elk oogenblik uitbreken kan, hersenschimmig is, en daarentegen het vooruitzigt op eenen duurzamen vrede, elken dag meer vastheid verkrijgt."

Vervolgens toont hij aan dat: 1°. ons krijgswezen altijd enkel verdedigend behoeft te zijn; 2°. dat wij daartoe in het bezit zijn van natuurlijke fortificatie-linien, die met betrekkelijk geringe kosten en middelen tegen een zeer overmagtig vijand te verdedigen zijn, en geeft 3°. opgave van sommen die naar aanleiding daarvan voor aanmerkelijke vermindering vatbaar zijn. De schrijver wil zoo doende opmerkzaam maken op de bezuiniging die in het beheer van oorlog te brengen ware, zoo noodzakelijk in eenen staat »*wiens zwaar belaste inwoners het regt hebben te verlangen, dat alle onnutte of weelderige uitgaven besnoeid en teruggebragt worden tot de uiterste grenzen, welke met inachtneming der veiligheid van het vaderland bestaanbaar zijn.*"

Na de behandeling der twee eerste punten gaat de schrijver over tot de opgave der mogelijke verminderingen. »Het Departement van Oorlog kost thans *f* 181,300; in 1830, toen ons leger tweemaal zoo groot was, *f* 172,378, en onder Koning Lodewijk in 1808, werd met 33 werkende leden, die, met inbegrip van het tractement des Ministers à *f* 15,000, slechts *f* 53,089 kosten, het werk verrigt, waarvoor thans 113 officieren en ambtenaren à *f* 138,843 noodig zijn! De infanterie kan niet wel worden verminderd, maar voor de cavallerie zouden 4 regimenten in plaats van nagenoeg 6, voldoende wezen; voor de artillerie 3 batterijen rijdende artillerie in plaats van 5, terwijl de schrijver verder aantoont, hoe bij het wapen der veld-artillerie en 's lands magazijn te Delft eene overtollige weelde heerscht, die, zonder eenig nut voor ons kleine land, aanmerkelijke sommen verslindt.

Verder acht hij de opheffing der militaire school te Breda èn voor het leger èn voor de schatkist zeer wenschelijk, en meent in 't algemeen, dat de onkosten en omslag met ons eigenlijk zeer klein leger in geene verhouding staan, en dat als de nog bestaande activiteits-tractementen en pensioenen grootelijks zullen zijn afgeloopen, de begrooting van oorlog in vredestijd de 9 of 10 millioen niet moest te boven gaan.

— Den 22sten dezer zijn te Katwijk twee bomschuiten aangekomen, de eene met 48,000 en de ander met 60,000 bokkingen. Men had bemerkt dat er op de hoogte waar men visschte, vele haaijen waren, gelijk van dell sprookt tot groot nadeel der visscherij; want ieder weet dat de groote visschen de kleine eten.

— Als voorbeeld van eene snelle vaart wordt uit Rotterdam berigt, dat te Hellevoetsluis van Londen het stoomschip Sir Robert Peel is binnengekomen, welke die vaart in 22 uren had afgelegd.

's GRAVENHAGE, 24 October.

De zitting der Tweede Kamer van den 22sten dezer, van welke wij in onze vorige reeds gedeeltelijk verslag gaven, is ten elf ure door den laatst afgetreden Voorzitter Mr. G. J. Bruce, geopend.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter geeft der Vergadering kennis, dat de Heeren Telting, van Dam van Isselt en Uytwerf Sterling berigt hebben, dat zij door ongesteldheid verhinderd worden de Vergadering bij te wonen.

De Heer Bruce aanvaardt het hem op nieuw door Z. M. opgedragen voorzitterschap, met het houden der navolgende rede:

»Edel Mogende Heeren!

Toen ik in het afgeloopen jaar door het vertrouwen des Konings en dat van U Ed. Mog. tot den Voorzitterstoel in deze aanzienlijke vergadering werd geroepen, ontveinsde ik het genoegen niet, hetwelk dat bewijs van vertrouwen mij deed ondervinden.

Ik had destijds gedurende zes jaren aan gewigtige en moeijelijke beraadslagingen deel genomen en meende in de onderscheiding, mij te beurt gevallen, eene goedkeuring te mogen zien van mijn staatkundig gedrag.

Het zoude mij aansporen, zeide ik, om bedaard en standvastig voort te gaan op den weg, langs welken alleen, naar mijne innige overtuiging, het waarachtig heil des Vaderlands kan worden bevorderd.

Thans vind ik mij andermaal tot den zetel geroepen, dien ik straks dacht te verlaten. Ed. Mog. Heeren! behoef ik wel te zeggen, dat de ongewone eer mij daardoor bewezen, mij, zoo mogelijk, nog versterken zal in de beginselen dus verre door mij gevolgd?

Wij hebben in het vorige jaar vele en belangrijke onderwerpen behandeld, van welke sommige door de plaats gehad hebbende omstandigheden onafgedaan zijn gebleven.

Daaronder zijn er van gewigtigen en teederen aard.

Moge de overweging dier onderwerpen in de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal eene uitkomst hebben, ook voor de toekomst van Nederland heilzaam.

Moge de [illegible] wenschen, die voor het welzijn des Vaderlands worden gekoesterd.

Onze arbeid begint onder de werking van een nieuw Reglement van Orde.

U Ed. Mog. zullen met mij deelen in den wensch, dat hetzelve op onze werkzaamheden eenen gunstigen invloed moge oefenen, en alzoo moge beloond worden de zorg en de tijd aan hetzelve besteed.

De moeijelijkheden uit den aard der zaak aan de invoering van zoodanig reglement verbonden, doen mij van U Ed. Mog. eene dubbele mate van toegevendheid en welwillendheid inroepen.

Ik verklaar het voorzitterschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op nieuw te aanvaarden."

Zijn ingekomen drie Koninklijke boodschappen:

1°. Een ontwerp van wet, tot verlenging der bij de wet van 13 Dec. 1845 vastgestelde maatregelen, ter aanmoediging van den invoer van levensmiddelen, waar de bij de wet van 13 Dec. 1845 vastgestelde termijn wordt verlengd voor den tijd van elf maanden, en alzoo tot 1 October 1847. Dit ontwerp is verzeld van eene Memorie van Toelichting, waarin gezegd wordt, dat de voortdurend hooge prijzen der granen en de aanzienlijke toevoeren en verzendingen daarvan bewijzen, dat er vrij algemeen meer dan gewone behoefte aan voedingsmiddelen bestaat, en dat daarom de Regering zich verpligt acht, om alles te doen wat in haar vermogen staat, om het nadeel te voorkomen dat uit te hooge prijzen van eerste levensmiddelen kan ontstaan, waartoe zij meende geen beter middel te kunnen aanwenden, dan de verlenging van de wet van 13 December des vorigen jaars, waardoor aan den Handel gemakzame gelegenheid wordt geboden om in de te wachten behoefte te voorzien.

Eene verlenging voor den tijd van elf maanden komt de Regering, in den stand der zaak, doelmatig voor.

2°. Een ontwerp van wet tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1845, van dezelvigen inhoud:

Art. 1. Het batig slot van de rekening der koloniale remises, over het jaar 1845, ten bedrage van *f* 4,738,311.11½, wordt bepaaldelijk bestemd tot dekking der uitgaven, begrepen in de staatsbegrooting van dat jaar.

Art. 2. De stoomboot Laurens Koster wordt ter beschikking van 's Rijks Marine gesteld.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat wat art. 1 betreft: de in 1845 verkochte Oost-Indische producten, tot dat jaar behoorende, netto hebben opgebragt eene som van . . . . . ƒ 32,929,505.35

De andere ontvangsten zijn geweest 174,841.18

Totaal ƒ 33,104,346.53

Wanneer men de aan het slot der rekening vermelde saldo's, die aan hunne bestemming niet kunnen worden onttrokken, meent bij de werkelijk gedane uitgaven, en voorts alles onder de eenige algemeene hoofden bijeentrekt, dan blijkt, dat op bedoelde ontvangsten zijn aangewezen de volgende uitgaven, als:

a. Renten aan de Nederlandsche Handel-Maatschappij van een kapitaal van ƒ 10,000,000, over 1845 . . ƒ 450,000.00

b. Restitutie aan dezelve van storlingen in de koloniale kas 8,238,218.21

c. Aan dezelve, saldo der doorloopende interest-rekening 247,046.77

d. Uitzending van zilveren muntspecien en kwijting van wissels door den Gouverneur Generaal over Ned. Ind. getrokken 4,000,000.00

e. Uitzending van Goederen 2,472,798.00

f. Diverse koloniale uitgaven 2,812,425.96

g. Subsidie aan de West-Ind. koloniën 561,106.77½

h. Idem aan de bezittingen ter kuste van Guinea 100,632.67½

i. Inwisseling van Surinaamsch bankpapier, ingevolge Koninkl. besluit van 24 Dec. 1845, n. 43 . . . . . 159,000.00

k. Sleepdienst op de Waal 33,807.02½

l. Renten der O. Ind. schulden over 1845 . . 8,890,000.00

28,266,035.41½

Het beschikbaar batig slot is derhalve . . . . . ƒ 4,738,311.11½

welke som in 's Rijks schatkist is overgebragt.

Het netto rendement van ƒ 32,922,505.35 is verkregen door den verkoop der volgende producten, als:

Koffij	758,946	pikols [1]	à ƒ 0.23 1/2 per ½ N. ℔	ƒ 13,989,256.64
Suiker	760,302	»	à 0.37 1/2 » »	10,242,698.59
Indigo	12,421	»	à 3.10 1/2 » »	3,879,342.10
Notenmuscaat	5,267	»	à 2.36 » »	1,237,442.72
Foelie	1,244	»	à 2.45 » »	298,944.85
Kruidnagelen. .	2,737	»	à 0.80 » »	219,603.14
Kaneel	1,373	»	à 1.38 1/2 » »	185,897.51
Notenzeep. . .	34	»	à 0.60 » »	1,648.94
Peper.	3,415	»	à 0.17 » »	40,190.41
Staartpeper . .	118	»	à 0.32 » »	3,240.62
Thee	3.997	»	à 0.75 » »	208,062.98
Cochenille . .	282	»	à 3.33 1/3 » »	99,952.68
Zijde, ongeveer	3	»	à 14.50 » »	1,850.69
Gom Elastiek. .	11	»	à 12.50 » 50 »	150.14
Tin.	43,356	»	à 43.70 » » »	1.982,652.53
Japansch Koper	5,320	»	à 57.13 1/3 » » »	308,730.87

Zooveel de werkelijk betaalde onkosten minder hebben bedragen, dan die bij contract bepaalde maxima 232.339.94

Totaal ƒ 32,929,505.35

Wat het 2de artikel betreft: de Nederl. Stoomboot-Maatschappij te Rotterdam heeft in het jaar 1836 uit de koloniale fondsen een voorschot genoten, voor het bouwen van een stoomsleper op den Rijn. Bij de deswege gehoudene afrekening heeft het departement van Kolonien onder anderen overgenomen de stoomboot Laurens Koster, naardien deze bevonden was om ten dienste van 's Rijks marine op de Zuiderzee te worden gebezigd.

Daar het hier eene koloniale batig gelde, die ten dienste van het moederland wordt aangewend, zoo is het regelmatig toegeschenen, dat de bestemming van het vaartuig bij de wet geregeld worde.

3o. Een Ontwerp van Wet tot aanvulling der middelen tot dekking van de uitgaven, begrepen in de begrooting over het jaar 1845, bestaat uit een eenig artikel van dezen inhoud: Tot gedeeltelijke dekking der uitgaven, begrepen in de begrooting over 1845, worde uit de middelen, vastgesteld bij den wet van 6 Maart 1844, bestemd en aangewezen eene som van ƒ 1,072,200.

Memorie van Toelichting. Bij het onderzoek in de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de voordragt van 5 Nov. 1845, omtrent de aanvulling der middelen over 1844 en 1845, is er begrepen, dat de aanwijzing der som tot volledige dekking van het laatstgemelde jaar kon worden uitgesteld tot dat de werkelijke uitgaven en inkomsten van die dienst meer volledig zouden bekend zijn.

De Regering zich met deze beschouwingen wel hebbende kunnen vereenigen, werd in de wet omtrent dit onderwerp, van 18 Dec. 1845 deze eindvoorziening niet opgenomen.

Thans is de uitkomst van dat dienstjaar genoegzaam bekend om de verschte aanwijzing voor te dragen. Blijkende uit de bij de memorie overgelegde staten, dat de werkelijke inkomsten over het dienstjaar 1845, bedragen . . . . . ƒ 73,565,136.84½

terwijl het totaal der begrootingen over hetzelfde dienstjaar is geweest 74,637,250.39

waardoor dus een verschil ontstaat van . . . . . ƒ 1,072,110.54½

tot welks dekking dit ontwerp van wet eene ronde som van ƒ 1,072,200 zou aanwijzen, en zulks in plaats van de ƒ 335,000, vermeld bij de voordragt van 5 Nov. 1845, ontstaande er dus eene verhooging van aanwijzing van ƒ 737,200.

Dit zou gegrond het geval zijn geweest, zoo niet de omstandigheid zich had voorgedaan, dat een deel van het koloniaal batig slot, hetwelk vroeger geacht werd tot het jaar 1845 te behoore, heeft moeten worden overgebragt op de dienst van 1846, en dat wel ter somme van ƒ 1,870,000, naar aanleiding van het oordeel der staatscommissie benoemd tot onderzoek der Oost-Ind. remise-rekening, waardoor derhalve de volgende diensten zullen worden gebaat, met welk oordeel Z. M. zich bij besluit van 20 Julij 1846 heeft vereenigd. — De gewone belastingen en verdere takken van inkomst hebben daartegen op eene zoo ruime wijze aan de raming van 1845 beantwoord, dat zonder de zoo even gemelde omstandigheid, een overschot zou hebben bestaan.

Nu eene nadere dekking is noodig geworden, ten gevolge van eene beslissing van orde betrekkelijk de bijdrage uit de geldmiddelen der Overzeesche Bezittingen, mag er echter nog altijd niet voldoening gewezen worden op de algemeene uitkomsten der geldelijke maatregelen van 1844, vermeld in de memorie van toelichting bij het vroeger aanvullings ontwerp gevoegd; — die uitkomsten doen zich steeds evenzeer gunstig voor, want blijkens eene nieuwe opgave van de gedane en verder te doene aanwijzingen op de middelen, daargesteld bij de wet van 6 Maart 1844, beloopen al die aanwijzingen te zamen eene som van ƒ 43,956,475.18, dat is ƒ 1,042,524.82 minder dan oorspronkelijk berekend was.

De beschouwingen bij gezegde memorie van toelichting voorkomende behouden mitsdien derzelver volle waarde, hetgeen des te opmerkelijker is, omdat onder de op die wijze gedekte uitgaven over 1845 zich zeer aanzienlijke sommen bevinden, waarop vroeger niet gerekend was.

Al deze stukken zullen gedrukt aan de Leden rondgedeeld en naar de afdeelingen verzonden worden.

Aan de Kamer is hulde gedaan van drie boekdeelen, getiteld:

Algemeen verslag, gedaan binnen Groningen in de jaarlijksche Vergadering van contribuerende Leden, op 30 Julij 1846, vanwege het Institut van Doofstommen.

Liberté du Commerce, l'origine, les torts et la chute prochain du système entravant, par A. Elink Sterk, en

De begrooting van Oorlog, getoetst aan de verdediging des Vaderlands en den staat der geldmiddelen, door Jhr. J. Mock.

Wordt besloten tot de plaatsing in de Boekerij der Kamer.

— Heden ten 12 uren is eene Zitting gehouden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, waarin het ontwerp van adres, in antwoord bij de Troonrede, door de daartoe benoemde Commissie ter tafel gebragt en naar de afdeelingen verzonden is geworden. De afdeelingen zijn ten afloop der Zitting vergaderd geweest, om dat ontwerp in overweging te nemen.

Men verwacht dat Dingsdag of Woensdag aanstaande de beraadslagingen over het Ontwerp van Adres een aanvang zullen nemen.

Verder is de Heer Mr. J. de Backer, als lid der Kamer toegelaten.

Is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot herstel van verliezen, door het te loor gaan van schuldbrieven, ten laste van het Rijk, geleden.

Is ontvangen eene missive van Z. Exc. den Minister van Buitenl. Zaken, die daarbij toezendt een afschrift van het tractaat van Handel en Scheepvaart, tusschen Nederland en België. De Voorzitter stelt het in handen eener Commissie, zoo als ook eenige ingekomen verzoekschriften.

Nog deelt de Voorzitter mede, dat de Commissie, die zich in de vorige zitting heeft bezig gehouden met de herziening van het Reglement van Orde, thans zich van die taak heeft gekweten, en de daarin gebragte wijzigingen heeft overgelegd.

— Een artikel in den *Burger* van 14 October, N. 16, geteekend F. W. J. Linck, te Naarden, eindigende met de woorden: *Geene voldoende Grondwets-herziening tot hervorming — geene opbrengst van belasting*, wordt door het Openbaar Ministerie vervolgd.

GRONINGEN, 22 October.

Op de jaarmarkt, 11. Dingsdag te Zuidlaren gehouden, waren aangevoerd 1,455 stuks rundvee, 663 paarden, terwijl er 2,024 rijtuigen geteld zijn. De prijzen van de koeijen, aanstaande te kalven, waren van ƒ 60 tot ƒ 125; die van het jong vee van ƒ 36 tot ƒ 50. Door het fraaije herfstweder begunstigd, was deze jaarmarkt ook nu weder druk bezochte en heerschte er veel levendigheid.

EINDHOVEN, 21 October.

Heden is door den raad dezer stad bepaald, dat de opening van het Eindhovensche kanaal op Woensdag den 28sten der loopende maand met veel plegtigheid zal plaats hebben.

Er bestaat plan om de R. K. kerk alhier af te breken en eene nieuwe grootere in de plaats te stellen, althans om dezelve aanmerkelijk te veranderen en te vergrooten. In het volgende jaar zou men met die werkzaamheden reeds een aanvang maken.

1) Een pikol is 61 N. pond. 7 onc. 5 lood.

MAASTRICHT, 20 October.

Eergisteren heeft er eene bijeenkomst plaats gehad van de Pruisische en Nederlandsche Ingenieurs, aan welke de aanleg van den Aken-Maastrichtschen spoorweg is opgedragen, met den Heer Hoofdingenieur van der Kun, ten einde het vereenigingspunt te Boekholz aan de grenzen vast te stellen. Naar men verzekert, zou er thans niets meer ontbreken, om met de werkzaamheden op het terrein te beginnen, dan de goedkeuring door het Gouvernement van de aangeboden plans en aanduidingen der te onteigenene eigendommen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

WEST-INDIE.

BONAIRE, 2 September.

De berigten uit dit eiland zijn zeer gunstig, ten aanzien van den cultuur van den nopal, waarop de cochenille geteeld wordt, welke diertjes de fraaije purperkleur leveren, en een tak van handel uitmaken. Deze cultuur schijnt op dat eiland beter dan op Curaçao te zullen gelukken. Het zout is op Bonaire zeer overvloedig. De berigtgever zegt, dat hij gelooft dat men aldaar gemakkelijk voor het verbruik van geheel Nederland zout zou kunnen maken.

KAAP DE GOEDE HOOP.

20 Augustus.

De berigten van de grenzen van het Kafferland, die tot den 11den van genoemde maand liepen, zijn geenzins gunstig. De vereeniging van den Opperbevelhebber met de divisien van Colonel Hare en Sir Andries Stockenstrom, welke men volgens de jongst medegedeelde tijdingen te gemoet gezien had, was nog niet tot stand gekomen; buiten eenige schermutselingen, bij eene van welke men het verlies van vijf aanzienlijke Kaapsche burgers te betreuren had gehad, was er geen gevecht van belang voorgevallen, noch eene beslissende beweging ondernomen; het gebrek aan leeftogt nam toe en scheen zelfs zoodanige hoogte bereikt te hebben dat men daardoor genoodzaakt zou worden om vooreerst alle operatiën te staken, en bij dat alles zetteden de Kaffers hunne stroptogten op het gebied der kolonie in den rug der tegen hen afgezonden krijgsmagt ongehinderd voort, en verontrustten zelfs de naaste omstreken van Grahamsstad.

TURKIJE.

CONSTANTINOPEL, 30 September.

Men zwaait Sultan Abdul Medschid geroken lof toe, wegens verheffing van Reschid-Pacha tot Grootvizier. Den 28sten is hij gecostumeerd. Volgens gebruik begaf hij zich met den Schoik-al-Islam naar den Sultan, en ontving van denzelven het gouden rijkszegel, in hetwelk des Sultans teeken gegraveerd is. Reeds hebben ook de bezoeken en gelukwenschingen der grootwaardigheid-bekleeders plaats gehad. Men spreekt van nog andere op handen zijnde benoemingen en veranderingen in de hoge staatsambten. Onder anderen zou Chosrew eerlang misschien den post van Seraskier verlaten. De aftredende Grootvizier Rauf Pacha erlangt een pensioen van 60,000 Turksche piasters 's maands. Men twijfelt dat Reschid op dien hoogen post en met de zware verantwoordelijkheid die daarin thans op hem rust, moeite zal hebben om tegen het Turksche stelsel van behoud te worstelen.

PORTUGAL.

LISSABON, 12 October.

De zes dagen te voren plaats gehad hebbende nieuwe omwenteling wordt als eene persoonlijke daad der Koningin voorgesteld, met overleg van den Franschen gezant. De regeringszaken verkeerden in den noodlottigsten toestand. De schatkist was geheel ledig; het openbaar crediet ten eenen male vernietigd, de regering zoo diep gezonken, dat zij met moeite eene leening van 12 contos of *f* 36,000 op de nadeeligste voorwaarden had moeten sluiten, om de zaken ten minste nog eenige dagen gaande te houden. Meer geld was door haar niet te bekomen. In de provincien was het gemeen overal meester. In dezen hoogen nood heeft de Koningin in plaats van den Hertog van Palmella, haren eersten Minister, den Markies van Saldanha benoemd. Palmella heeft dit besluit mede onderteekend, en daarop is dan de afzetting der andere Ministers gevolgd.

Dat het echter hier geene bloote verandering van Ministerie, maar het aannemen van een ander regeringsstelsel gold, blijkt ten duidelijkste uit de besluiten, waardoor het Ministerie Saldanha zijne optreding heeft gekenmerkt. Den 8sten October heeft het Lissabonsche regeringsblad het volgend besluit openbaar gemaakt:

»Art. 1. De persoonlijke vrijheid wordt van heden af gedurende 30 dagen geschorst. Dien ten gevolge kan zonder eenigen vorm van proces een iegelijk in hechtenis worden genomen.

»Art. 2. Gedurende dat tijdsverloop wordt het in het licht geven der dagbladen, tijdschriften en van elk ander gedrukt of gesteendrukt geschrift verboden. Alleen letterkundige en wetenschappelijke geschriften en de *Diario do Goberno* (het regeringsblad) zijn daarvan uitgezonderd."

Al wat vóór de verkiezing der nieuwe Cortes gedaan was, is vernietigd, de Regering schijnt vooreerst zonder de Cortes de zaken te willen regelen. De nationale gardes, die men begonnen was op te rigten en waarin vele lieden uit de mindere standen konden worden opgenomen, zijn ontbonden verklaard. De ontwapening gaat zonder tegenstand voort. Te Lissabon zijn nieu bataillons burgers tot handhaving der openbare veiligheid opgerigt, in en staat van enkel ambtenaren of bezoldigden zijn opgenomen, terwijl ook de overige uit lieden zijn samengesteld, die door hun vermogen waarborgen aanbieden, dat zij de openbare orde willen handhaven. Ondertusschen blijkt het nieuwe Ministerie even weer gebrek aan geld als 't vorige.

ITALIE.

ROME, 10 October.

De circulaire, welke door den Kardinaal Gizzi aan de Overheden in de Pauselijke Staten gezonden is, over het doen ophouden der feestelijkheden, is in de volgende bewoordingen vervat:

De uitdrukkingen van vreugde, welke tot heden onder de bevolkingen der Pauselijke Staten zijn aan den dag gelegd, om de verheffing en de daden van den nieuwen Paus, Pius IX, onzen zoo geëerbiedigden Vorst, te vieren, doen zien hoe groot de blijdschap is, welke een ieder bij zijne gelukkige troonsbeklimming bezielde. De vreugde des volks is ook de vreugde van den Vorst en zijne Regering; de Doorluchtige Opperpriester kan niet anders dan diep daarover getroffen zijn. Doch zijne ziel, die altijd bereid is het wezentlijk geluk zijner onderdanen boven den roem te stellen, gevoelt eenige droefheid, die zich tusschen die vreugde mengt, bij de gedachte dat die feesten uit vrijwillige bijdragen voortkomen, en hij kan niet dulden dat zijn volk, om zijnent wille, met uitgaven bezwaard zou zijn.

De H. Vader ziet tevens met leedwezen, dat de massa's der bevolkingen, welke aan die geestelijke lasten geven, de huiselijke bezigheden, naar gelang der standen waartoe zij behooren, verwaarloozen en daardoor verliezen, hetgeen tot hun levensonderhoud noodig is, en zijn vaderlijk hart wordt dubbel bedroefd over dit tweede verlies ten nadeele van een gedeelte zijner beminde onderdanen. Om deze redenen wil Zijne Heiligheid, dat men een einde make aan die kostbare vertooningen, dat een ieder terugkere tot de uitoefening van zijn bijzonder beroep, en met gerustheid de maatregelen afwachte, welke het Gouvernement voor het welzijn van den Staat beraamt.

Uw Doorl. Eerw. zal zich bijveren deze verlangens van den H. Vader openlijk bekend te maken, en vooral bij de gelegenheden, wanneer men aan de stedelijke of andere Overheden verlof moet vragen om nieuwe feesten te vieren of talrijke volksbijeenkomsten van stad tot stad te doen trekken. Indien er op sommige plaatsen reeds inzamelingen voor soortgelijke feesten mogten gedaan zijn en men het niet mogelijk mogt achten aan elk den onderteekenaars zijne gestorte bijdrage terug te geven, zouden deze bijdragen op eene zeer nuttige wijze besteed kunnen worden, tot het onderhoud des volks, gedurende den winter, door het aanleggen van eenig werk van openbaar nut. Op die wijze zal Z. H. daarin eene dubbele reden van vreugde vinden, door aan de eene zijde de gehoorzaamheid zijner onderdanen aan al zijne verlangens te leeren kennen, en van de andere zijde te zien dat ten nutte van de armen besteed wordt, hetgeen bestemd was om zijnen naam op eene andere, wellicht meer schitterende wijze te vereeren, doch welke minder waarde heeft, en in zijne oogen minder aangenaam is dan de zegeningen der behoeftigen.

De Koningin der Nederlanden is gergisteren door den Kardinaal Gizzi namens den Paus begroet. Hare Majesteit zal overmorgen met Prins Alexander bij den Paus een bezoek afleggen.

De Ministerraad is reeds bijeengekomen, en bestaat uit de volgende personen: den Voorzitter Kardinaal Gizzi, waarnemende Staats-Secretarissen Bussi en Santucci; de Gouverneur Marini, de Schatmeester Antonelli, de Voorzitter der krijgszaken de' Medici-Spada, den Secretaris van den staatsraad Matteucci en den Auditeur der kamer Roberti; Rusconi is tot Secretaris benoemd. Het doel dezer inrigting is om alle takken van beheer in een geheel te vereenigen, ter bevordering van kracht en overeenstemming.

Z. H. heeft heden ook onverwachts een ziekenhuis bezocht en naar het geheele beheer naauwkeurig onderzoek gedaan.

Een of meer geestelijken zijn onder sterke bedekking naar den Engelenburgt gebragt, zonder dat men de oorzaak weet, en buiten toegang gesteld.

OOSTENRIJK.

Uit een gedaan onderzoek in alle provinciën van het Keizerrijk blijkt, dat de oogst dit jaar middelmatig is, en men dus eene daling der vrij hoog staande prijzen van de noodzakelijkste levensmiddelen te gemoet kan zien. Men heeft dus ook geen verbod tegen den uitvoer der granen te vreezen, voor welk men bedacht was.

ENGELAND.

LONDEN, 21 October.

De berigten, in den laatsten tijd uit de fabriek-districten ontvangen, luiden niet geruststellend; zoo waren in de laatste week te Manchester, Bradford, Halifax, Hudsersfield en Nottingham, bijna geene zaken gedaan, en men kon daar voorerst geene verbetering wachten.

— De berigten uit de zeehavens melden, dat er bevelen gegeven zijn, om verscheiden oorlogschepen spoedig in gereedheid te brengen, zoodat zij dadelijk in dienst kunnen worden gesteld. Van hunne bestemming weet men nog niets met zekerheid, maar men gelooft algemeen, dat zij naar Portugal zouden steveren.

— De jongste tijdingen uit Ierland zijn weder zeer treurig. Onder dagteekening van den 18den wordt uit Dublin gemeld, dat in de graafschappen Clare en Limerick ernstige oproerige uitbarsten zijn. Onder anderen was den avond van Donderdag te voren eene gewapende bende te Newmarket-on-Fergus, in het buitenverblijf van den Heer Hickman, gewezen Opper-Sherif en nog werkelijk plaatsvervangend Luitenant van het Graafschap Clare, ingebroken en had dien Heer, toen hij weigerde het schietgeweer, hetwelk hij bezat, over te leveren, vreeselijk mishandeld en bijna vermoord. Overal in de beide Graafschappen leggen de boeren er zich op toe, om de paarden der landlieden en meergegoede bewoners dood te schieten. — Ook bevestigt het zich dat de nood groot is op de eilanden die Schotland omringen, en die den Schotlandschen Archipel uitmaken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 October.

De vereeniging van het vrije handelsverkeer alhier heeft besloten, tot het oprigten van een niet-staatkundig weekblad, waarin alleen hare beginselen en gronden voor den vrijen handel worden uiteengezet; zij heeft daarvoor reeds 40,000 fr. beschikbaar gesteld.

— Het kerkhof van Père la Chaise heeft tegenwoordig 32,000 graftombens, waarvan er 2000 zoo prachtig zijn, dat zij in dat opzigt gelijk staan, met hetgeen Griekenland en Italie heeft opgeleverd.

— De Seine en Loire zijn op eene buitengewone wijze, ten gevolge van hevigen storm, gezwollen. De bruggen van St. Just-d'Andrezieux en van Montrond zijn weggeslagen, op eerstgenoemde plaats ook verscheiden huizen door den vloed medegesleept en eenige menschen omgekomen. Een groot gedeelte der vlakte van Forez stond onder water.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad LEYDEN, brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat te beginnen met Zondag den 1sten November aanstaande de dienst der Veerschuiten van deze Stad op 's Gravenhage, is geregeld als volgt:

Van LEYDEN op 's GRAVENHAGE:	*Van 's GRAVENHAGE op LEYDEN:*
's Morgens ten 7½ ure.	's Morgens ten 9 ure.
's Namiddags » 5 »	's Namiddags » 4½ »

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DU RIEU.
Leyden, 24 October 1846. Ter ordonnantie van dezelve,
V. PUTTKAMMER.

ADVERTENTIEN.

Gevoelig voor de vele blijken van deelneming aan ons betoond, bij het overlijden onzer geliefde Moeder, betuigen wij voor dezelve door deze, onzen opregten dank.

LEYDEN,
24 October 1846.

G. C. BOLLINGER,
Uit aller naam.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

DE KONINKLIJKE NEDERDUITSCHE TOONEELISTEN VAN ZUID-HOLLAND,
Onder Directie der Firma J. B. HOEDT en A. PETERS,
op Maandag 26 October 1846.
Noémie of ***de Twee Zaagvuisters***; Tooneelspel, naar het Fransch van *Dennery* en *Clément*, door B. LAMOT. Gevolgd door ***de Hofkleermaker-Generaal***, Blijspel, naar het Hoogduitsch van *Rhinius*, door C. BIERDL. Beide stukken nooit alhier vertoond.
Aanvang ten ZES uren.

MAATSCHAPPIJ VOOR TOONKUNST TE LEYDEN.

Ouders of Voogden, verlangende met het nieuwe vierde jaars aan hunne **Kinderen** of **Pupillen** het onderwijs bij de MUZIJKSCHOOL te doen bijwonen, gelieven zich daartoe aan te melden vóór den 31sten October, liefst des voormiddags tusschen 9 en 12 ure, bij den Commissaris-Secretaris der Maatschappij,
LEEMANS, *Boommarkt.*

Alle degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van den Heer JOHANNES EVERHARDUS DE BRUYN, in leven *Zaakwaarnemer*, gewoond hebbende te *Leyden*, en aldaar op den 16den Augustus 1846 overleden, gelieven daarvan Opgave of Betaling te doen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*, vóór of op den 1sten November 1846.

De DIRECTIE van het *Nederlandsch Bijbelgenootschap*, Afdeeling *Leyden*, maakt hare Stadgenooten bekend, dat de **Jaarlijksche Algemeene Vergadering** dier Afdeeling op aanstaanden *Donderdag den 29sten October*, des avonds ten 6 ure in de Walsche Kerk zal worden voorafgegaan door een *Openbaar Verslag* en *Godsdienstoefening*, tot welker bijwoning zij *allen*, uitnoodigt, die in de goede zaak der Bijbelverspreiding belang stellen.

Namens gemelde Directie,
A. DOYER Tz. *Secretaris.*

TE HUUR

met 1ste Januarij of Februarij voor een klein Gezin, een sedert weinige jaren nieuw gebouwd **HUIS**, met 3 Behangen Kamertjes, Keuken, Pomp, Keldertje en verdere Gemakken; een Bovenkamertje, een ruim beschoten Zolder, een annex Schuurtje, Bleekveld en Tuintje met Vruchtboomen, staande aan den Hoogen Rijndijk onder *Soeterwoude*, naast de Herberg ***Ik leer nog***. Te bevragen bij C. VAN DER BIE, *Scheepmaker* onder *Soeterwoude*.

Men verlangt tegen het aanstaand voorjaar voor eene VROUW *van hooge jaren*, **Inwoning, Kost** en **Huiselijk verkeer** in een Protestantsch fatsoenlijk stil Gezin, te *Voorschoten*. Adres aan het Bureau dezer Courant, onder de Letters **A B**.

AANBESTEDING

VAN

VLEESCH, VET, SPEK, AARDAPPELEN EN TURF.

De Voedings-Commissie van het Dépôt-Battaillon van het 5de Regement Infanterie zal, onder goedkeuring van den Commanderenden Officier van het Battaillon, *op Donderdag den 5den November eerstkomende*, des middags ten 12 ure in de Kazerne aan de Witte Poort, in het openbaar Aanbesteden:
de Leverantie van bovenstaande Artikelen.

De Condition zullen van heden af aan, des middags van 12 tot 2 ure, op het Bureau in de Kazerne voornoemd ter lezing liggen, alwaar een gesloten Bus zal voorhanden zijn, waarin de verzegelde billetten, *vóór* het uur der Aanbesteding, moeten bezorgd zijn.

UIT DE HAND TE KOOP:

een goed ingerigt HUIS EN ERVE, staande en gelegen aan een der hoofdpoorten dezer Stad, waarin sedert vele jaren eene **Kruideniers-Affaire** is en nog wordt uitgeoefend en voor veel uitbreiding vatbaar is; te aanvaarden met 1ste Februarij eerstk.

Nader informatien met Franco Brieven onder Letter D. bij de Boek- & Kunsthandelaren SCHREUDER & VAN BAAK, te *Leyden*.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag, 24 *October* 1846.

Oude Witte Tarwe *f* 11.50 tot *f* 11.80. Nieuwe Witte Tarwe *f* 11.80 tot *f* 12 20. Oude Rogge *f* 9.00 tot *f* 9.50. Nieuwe Rogge *f* 9.50 tot *f* 9.80. Nieuwe Gerst *f* 6.20 tot *f* 6 50. Haver *f* 5.00 tot *f* 5.30. Paardeboonen *f* 8.50 tot *f* 8.75. Duiveboonen *f* 8.50 tot *f* 9.00.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag, 24 *October* 1846. Van 44 tot 48 à 49 Gulden.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

ZATURDAG 24 OCTOBER, ten 4 ure.

		Laagste koers.	Hoogst. koers.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à 2½ pCt.	59⅜	
Dito dito.	» 3 »	71½	
Dito dito.	» 4 »	92⅝	
O. I. Leening.	» 4 »		
Amortisatie Syndicaat.	» 4½ »		
Dito dito.	» 3½ »	88	
Handels-Maatschappij.	» 4½ »	174	174½
Haarlemmermeer.	» 5 »		
Aandeelen Rijn-Spoorweg.	» 4½ »	109	
Aandeelen Holl. Spoorweg Maatschappij.	» »		
BELGIE, Certificaten.	» 2½ »		
Dito bij Dito	» 4½ »		
Dito bij ROTHSCHILD.	» 2½ »		
SPANJE, Leening bij Ardoin van 85 £.	» 5 »		
Dito bij dito, onbep. stukken.	» 5 »	19	
Dito.	» 3 »		
Dito Binnen.	» 3 »		
Compons Ardoins.	» »	19⅛	20
PORTUGAL, te Londen.	» 3 »	44½	
Dito.	» 4 »		
RUSLAND, Oblig. HOPE 1798 en 1816.	» 5 »	105½	
Dito dito 1828 en 1829.	» 5 »		
Cert. bij dito 1831 en 1838.	» 5 »		
Dito bij HOPE.	» 4 »	88	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »		
Certificaten te Hamburg.	» 5 »		
Dito te Londen.	» 5 »		
Inschrijving in Assign.	» 6 »		
Certificaten van dito.	» »		
POLEN.	» 4 »		
Dito Aandeelen met Loting.	*f* 300 *f*		
Dito dito.	» 500 »		
PRUISSEN, Loten.	» »		
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank.	» 5 pCt.		
Idem.	» 4 »		
Oblig. Metalliek.	» 5 »		
Idem.	» 2½ »		
Aandeelen 28 Mei 1834.	*f* 500 *f*		
Idem 1 April 1839.	» 250 »		
NAPELS, Certif. Adm. bij Laut. en Bouw.	à 5 pCt.		
BRAZILIE, Idem. 1843.	» 5 »	88	
AMERIKA.	» 5 »		
Dito.	» 6 »		
Dito Bankaktien.	» 5 »		
MEXICO.	» 5 »	22½	
Dito Uitgestelde Schuld.	» »		
GRENADA.	» 1 »		
VENEZUELA.	» 2 »		

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. I. A. LAU.